

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců Mgr. Jana Passera a JUDr. Jana Rutsche, v právní věci žalobců a) V. S., a b) M. S., zast. JUDr. Ing. Vladimírem Nedvědem, advokátem se sídlem v Litoměřicích, Zítkova 9, proti žalovanému Finančnímu ředitelství v Ústí nad Labem, Velká Hradební 61, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 7. 2004, čj. 15 Ca 547/2002 - 35,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 7. 2004, čj. 15 Ca 547/2002 - 35, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Finanční úřad vydal ve věci žalobce dne 5. 11. 2001 exekuční příkaz na prodej nemovitosti dle § 73 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) na částku 1 875 934 Kč a ve věci žalobkyně téhož dne exekuční příkaz na prodej nemovitosti na částku 1 258 255 Kč. Odvolání žalobců byla zamítnuta rozhodnutími žalovaného ze dne 27. 11. 2002, čj. 2055/150/2002 a čj. 2056/150/2002.

Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku konstatoval, že exekuční příkazy byly vydány na základě vykonatelných výkazů nedoplatků, jež se skládaly z dílčích nedoplatků, které byly předepsány na základě pravomocných vykonatelných rozhodnutí – platebních výměrů nebo dodatečných platebních výměrů. Zdůraznil, že je těmito pravomocnými rozhodnutími vázán a posuzováním jejich platnosti se v tomto řízení zabývat již nemůže. Navíc žalobci nenamítali v žalobách nedostatek formálních náležitostí vykonatelných výkazů nedoplatků, ale pouze nedostatky platebních či dodatečných platebních výměrů. Podotkl, že vykonatelný výkaz nedoplatků je jedním z exekučních titulů, ačkoliv není rozhodnutím ve smyslu § 32 daňového řádu. Sestavuje se z údajů evidence daní, nikoliv

z jednotlivých rozhodnutí, jak mylně dovozují žalobci. Náležitosti výkazu nedoplatek stanoví § 73 odst. 5 daňového řádu a v přezkoumávaných věcech výkazy nedoplatek těmto požadavkům dle soudu dostaly. Uzavřel proto, že exekuční příkazy byly vydány zcela v souladu se zákonem a že rovněž ony obsahují všechny náležitosti vyžadované daňovým řádem s přihlédnutím ke znění občanského soudního řádu. Neshledal důvodnou ani námitku žalobců ohledně tvrzené nicotnosti rozhodnutí žalovaného kvůli tomu, že na nich bylo datum vyznačeno otištěním razítka se zkráceným názvem měsíce. Žaloby proto zamítl.

Stěžovatelé v úvodu kasační stížnosti odkázali na důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V první kasační námitce uvedli, že vykonatelné výkazy nedoplatek, na základě kterých byly vydány exekuční příkazy na prodej nemovitostí, nejsou exekučními tituly dle § 73 odst. 4 písm. a) daňového řádu, neboť nemají náležitosti stanovené § 73 odst. 5 téhož právního předpisu. Neobsahují totiž druh daně, neboť za jeho označení nelze považovat pouhý odkaz na hmotněprávní předpis. Dále vykonatelný výkaz nedoplatek čj. 2256/99/198970/1410 neobsahuje u jedné z položek údaj o původní splatnosti daně, ale o náhradní lhůtě splatnosti, protože se v tomto případě jednalo o dodatečně vyměřenou daň. Stejně pochybení je i u jedné z položek vykonatelného výkazu nedoplatek čj. 28035/99/198970/140. Další kasační námitkou brojili žalobci proti tomu, že se krajský soud odmítl zabývat jimi tvrzenou nicotností některých platebních či dodatečných platebních výměrů. Podle nich se totiž nejedná o přezkoumávání věci samé, ale o zjištění existence vykonatelného exekučního titulu. Navrhli z těchto důvodů, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný vyslovil souhlas s názory krajského soudu. K prvé stížní námitce uvedl, že žalobci v odvoláních proti exekučním příkazům ani v žalobách neuplatnili námitku týkající se formálních vad výkazů nedoplatek, ale namítali pouze to, že tyto výkazy nedoplatek byly sestaveny na základě předchozích vadných rozhodnutí. Soud se proto těmito později vznesenými námitkami zabývat nemohl. Přesto žalovaný podrobně odůvodnil, proč z jeho pohledu vykonatelné výkazy nedoplatek netrpí vadami, které jim žalobci v kasační stížnosti vytýkají. Dále zdůraznil, že exekučním titulem byly v přezkoumávaných věcech právě vykonatelné výkazy nedoplatek, nikoliv jim předcházející platební výměry nebo dodatečné platební výměry. Tato rozhodnutí exekučním titulem pro daňovou exekuci nebyla. Soud proto v tomto řízení jejich náležitosti přezkoumávat nemohl. Žádosti o ověření splnění podmínek neplatnosti některých z těchto rozhodnutí pak žalobci podali u správce daně po uplynutí zákonem stanovených lhůt. Výsledek uvážení správce daně po podání těchto žádostí rozhodně nepředstavoval předběžnou otázku pro rozhodování žalovaného o odvoláních žalobců proti exekučním příkazům. Žalovaný tedy shledal kasační stížnost nedůvodnou a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), přičemž vycházel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

V dané věci je nesporné, že žalobci již v žalobě namítali, že exekuční tituly pro vydané exekuční příkazy jsou nicotnými právními akty (paakty), neboť některé z podkladových platebních výměrů nebo dodatečných platebních výměrů trpí vadami způsobujícími jejich nicotnost. Vycházeli proto z názoru, že pokud je nicotným (tedy neexistuje) exekuční titul, nemůže být na jeho základě vydán ani exekuční příkaz, a pokud ano, je sám paaktem.

Krajský soud k této žalobní námitce uvedl, že u dotčených platebních výměrů či dodatečných platebních výměrů správce daně neověřil jejich neplatnost postupem dle § 32 odst. 7 daňového řádu. Proto soud uzavřel, že je těmito rozhodnutími vázán, protože on sám jejich neplatnost vyslovit nemůže. Dále uvedl, že vyslovení nicotnosti musí být navrženo způsobem a ve lhůtách předpokládaných procesními předpisy, jinak je již rozhodnutí z důvodu jeho nicotnosti nenapadnutelné.

Poslední z citovaných právních názorů soudu je však chybný, protože soud udělal mylně rovnítko mezi dvěma odlišnými právními instituty. Pojmy nicotnosti a neplatnosti správního aktu ale nelze navzájem směřovat, neboť každý z nich má svůj vlastní a vzájemně odlišný obsah. V podrobnostech odkazuje Nejvyšší správní soud na rozsudek svého rozšířeného senátu ze dne 22. 7. 2005, čj. 6 A 76/2001 - 96, který se touto problematikou velmi podrobně zabývá a vymezuje oba pojmy zejména s ohledem na intenzitu vad rozhodnutí. Ustanovení § 76 odst. 2 s. ř. s. stanovilo, že k nicotnosti přihlíží soud nejen k námitce žalobce, ale i z úřední povinnosti a stejnou povinnost má dle § 109 odst. 3 s. ř. s. rovněž Nejvyšší správní soud bez ohledu na rámec důvodů uplatněných stěžovatelem v kasační stížnosti. Krajský soud proto pochybil, pokud nerozlišil mezi uvedenými dvěma právními instituty. Otázkou platnosti dotčených platebních výměrů ve smyslu ustanovení § 32 odst. 7 daňového řádu se skutečně zabývat nemohl, neboť ta nebyla zákonným postupem správcem daně vyslovena. Zda se však nejedná o akty nicotné, ale na základě shora uvedeného přezkoumat nejenom mohl, ale musel. Pokud by některý z platebních výměrů či dodatečných platebních výměrů sloužících jako podklady pro exekuční titul (vykonatelný výkaz nedoplatků) byl nicotný, mělo by to totiž bezpochyby zásadní vliv i na jeho vlastní existenci. A otázkou existence exekučního titulu se již správní soud může (v případě jeho nicotnosti musí) v řízení exekučním zabývat (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2004, čj. 1 Afs 47/2004 - 75). Nejvyšší správní soud ale zdůrazňuje, že nicotným je toliko ten správní akt, který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani nelze považovat.

Pokud jde o námitku žalobců týkající se nicotnosti exekučních titulů z důvodu absence některých formálních náležitostí, byla sice uplatněna až při jednání ve věci, ale to s ohledem na shora uvedené není právně významné. Krajský soud se sice tvrzenými vadami zabýval, ale nikoliv z pohledu namítané nicotnosti exekučních titulů. Konstatoval pouze, že exekuční tituly splňují náležitosti stanovené § 73 odst. 5 daňového řádu. Bylo by tedy možné dovodit, že z těchto důvodů soud exekuční tituly nicotnými neshledal. Výslovně to však neuvedl a tento aspekt při svém hodnocení ani nijak nezminil.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná a proto napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí

nad Labem zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), tzn. zejména je povinen posoudit, zda exekuční tituly v přezkoumávaných věcech nejsou nicotnými právními akty, a to buď v důsledku toho, že se opírají o neexistující rozhodnutí správce daně, anebo v důsledku absence zákonných náležitostí, či z obou těchto důvodů.

Protože Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. srpna 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu